

Lieta C-45/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 20. janvāris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 4. janvāris

Pieteicējs:

HK

Atbildētājs:

Service fédéral des Pensions (SFP)

1. Strīda priekšmets un fakti

- 1 HK saņem vecuma pensiju par algotu darbu, ko viņš veica Beļģijā un Spānijā.
- 2 Viņa laulātā, kura bija strādājusi algotu darbu Beļģijā, Spānijā un Somijā, nomira 2016. gada 29. novembrī.
- 3 Tādēļ HK ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju. Spānijas kompetentā iestāde viņam izmaksāja apgādnieka zaudējuma pensiju, nepiemērojot “griestus” attiecībā uz pārklāšanos ar citām pensijām. Turpretī Beļģijas un Somijas kompetentās iestādes piemēro šādus “griestus”.
- 4 Ar 2019. gada 18. septembra lēmumu *Service fédéral des Pensions* [Federālais pensiju dienests, turpmāk tekstā – “SFP”] (Beļģija) izmaksāja HK Beļģijas apgādnieka zaudējuma pensiju.
- 5 HK apstrīd tās aprēķinu un it īpaši Savienības tiesību aktos paredzēto noteikumu par pārklāšanās novēršanu piemērošanu.

2. Atbilstošās tiesību normas

A. *Savienības tiesības*

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu

6 53. pantā “Noteikumi par pārklāšanās novēršanu” ir noteikts:

“1. Tādu vecuma un apgādnieka zaudējuma pabalstu pārklāšanos, kas aprēķināti vai sniegti, pamatojoties uz apdrošināšanas un/vai dzīvesvietas periodiem, ko izpildījusi viena un tā pati persona, uzskata par viena veida pabalstu pārklāšanos.

2. Tādu pabalstu pārklāšanos, ko 1. punkta nozīmē nevar uzskatīt par viena veida pabalstiem, uzskata par atšķirīgu pabalstu pārklāšanos.”

7 55. pantā “Atšķirīgu pabalstu pārklāšanās” ir noteikts:

“1. Ja atšķirīga veida pabalstu vai citu ienākumu saņemšanas noteikumi, kas attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos paredzēti, lai novērstu pārklāšanos, jāpiemēro attiecībā uz:

a) diviem vai vairākiem neatkarīgiem pabalstiem, kompetentā iestāde pabalsta, pabalstu vai citu ienākumu summas, kas ir ņemtas vērā, izdala ar to pabalstu skaitu, uz ko attiecas minētie noteikumi; [...]”

3. Lietas dalībnieku nostājas

8 Puses ir vienprātis, ka šajā lietā attiecīgie pabalsti ir atšķirīga veida pabalsti un ka uz divām apgādnieka zaudējuma pensijām – Beļģijas apgādnieka zaudējuma pensiju un Somijas apgādnieka zaudējuma pensiju – attiecas valsts tiesībās paredzēti noteikumi par pārklāšanos.

9 Puses arī uzskata, ka Beļģijas noteikumus par pārklāšanos tādējādi vājina Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunkts. Tomēr puses nav vienprātis par to, kā šie noteikumi jāpiemēro.

A. *Federālais pensiju dienests*

10 Federālais pensiju dienests uzskata, ka Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktā lietotais formulējums “kas ir ņemtas vērā” attiecas tikai uz to pabalstu daļu, kas tiek ņemta vērā, lai ierobežotu atšķirīga veida pabalstu pārklāšanos, proti, uz summu, kas pārsniedz pārklāšanās griestus. Šis dienests uzskata, ka tieši to pabalstu summas, kas ņemtas vērā, lai samazinātu apgādnieka zaudējuma pensiju (šajā gadījumā 11 418,87 EUR, kas ir vecuma pensiju daļa, kura pārsniedz pārklāšanās griestus), ir jāizdala ar to apgādnieka zaudējuma

pensiju skaitu, uz kurām attiecas noteikumi par atšķirīga veida pabalstu pārklāšanās novēršanu (šajā gadījumā Beļģijas un Somijas apgādnieka zaudējuma pensijas, jo Spānijas apgādnieka zaudējuma pensija netiek samazināta). Šī summa, kas tiek izdalīta ar 2 (Beļģijas un Somijas apgādnieka zaudējuma pensijas, uz kurām attiecas griesti), pēc tam tiek atskaitīta no apgādnieka zaudējuma pensijas.

- 11 Tā aprēķins būtībā ir šāds:

Apgādnieka zaudējuma pensija: 7 638,46 EUR

Pārklāšanās griesti: 16 458,42 EUR (110 % no pilna apmēra apgādnieka zaudējuma pensijas)

Vērā ņemamās vecuma pensijas: 20 238,83 EUR

Daļas, kas pārsniedz pārklāšanās griestus, aprēķins:

7 638,46 EUR (apgādnieka zaudējuma pensijas apmērs) + 20 238,83 EUR (kopējā vecuma pensiju summa) – 16 458,42 EUR (pārklāšanās griesti) = 11 418,87 EUR.

Samazinātās apgādnieka zaudējuma pensijas aprēķins:

7 638,46 EUR – 11 418,87 EUR

2

(summa, kas pārsniedz pārklāšanās griestus, dalīta ar to apgādnieka zaudējuma pensiju skaitu, uz kurām attiecas noteikumi par pārklāšanos, šajā gadījumā Beļģijas un Somijas apgādnieka zaudējuma pensijas) = 1 929,03 EUR.

- 12 Turklāt *SFP* norāda, ka Somijas iestādes ir rīkojušās tieši tāpat, aprēķinot Somijas apgādnieka zaudējuma pensiju, kas HK tika paziņota 2017. gada 10. novembrī.

B. HK

- 13 HK uzskata, ka Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunkts attiecas uz pensiju saņēmēja ienākumiem, kas tiek ņemti vērā valsts noteikumos par pārklāšanās novēršanu, un ka tieši citu pensiju summas kā tādas ir jāizdala ar 2.

- 14 Tāpēc viņa aprēķins šajā ziņā atšķiras no Federālā pensiju dienesta aprēķina:

Daļas, kas pārsniedz pārklāšanās griestus, aprēķins:

7 638,46 EUR (apgādnieka zaudējuma pensijas apmērs) + 20 238,83 EUR

2

(kopējā vecuma pensiju summa, dalīta ar to apgādnieka zaudējuma pensiju skaitu, uz kurām attiecas noteikumi par pārklāšanos, šajā gadījumā Beļģijas un Somijas apgādnieka zaudējuma pensijas) – 16 458,42 EUR (pārklāšanās griesti).

= 1 299,45 EUR

Samazinātās apgādnieka zaudējuma pensijas aprēķins:

7 638,46 EUR – 1 299,45 EUR = 6 399,01 EUR

4. Darba un sociālo lietu tiesas novērtējums:

- 15 HK situācijā pastāv divi ārvalstu elementi, jo viņš personīgi saņem algota darba ņēmēja Beļģijas un Spānijas vecuma pensiju un pēc laulātās nāves – algota darba ņēmēja Beļģijas, Spānijas un Somijas apgādnieka zaudējuma pensiju, jo viņa laulātā bija strādājusi un veikusi iemaksas dažādās dalībvalstīs (Beļģijā, Spānijā, Somijā).
- 16 Ar Beļģijas tiesību aktiem ir atļauta apgādnieka zaudējuma pensijas un vecuma pensijas pārklāšanās, nepārsniedzot griestus, kas noteikti 110 % apmērā no apgādnieka zaudējuma pensijas, kura tiktu piešķirta pārdzīvojušajam laulātajam par pilnu darba stāžu.
- 17 Īstenojot LESD 48. pantu, ar Regulu 883/2004 tiek koordinētas dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, un tā it īpaši reglamentē dalībvalstu tiesību aktos paredzētos noteikumus par pārklāšanās novēršanu. Minētā regula aizstāja Regulu Nr. 1408/71. Tiesa vairākkārt ir atgādinājusi, ka “gan ar Regulu Nr. 1408/71, gan ar Regulu Nr. 883/2004 nav organizēta kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet šo regulu vienīgais mērķis ir nodrošināt dažādu valsts sociālā nodrošinājuma sistēmu, kas joprojām pastāv, koordinēšanu” (spriedumi, 2013. gada 21. februāris, *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 2017. gada 7. decembris, *Zaniewicz-Dybeck*, C-189/16, EU:C:2017:946, 2021. gada 21. oktobris, *Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie*, C-866/19, EU:C:2021:865, 25. punkts).
- 18 Algota darba ņēmēja apgādnieka zaudējuma pensijas un dažādu (Beļģijas un ārvalstu) vecuma pensiju pārklāšanās ir jāuzskata par atšķirīga veida pabalstu pārklāšanos. Pabalstus, kas aprēķināti, pamatojoties uz divu dažādu personu profesionālo karjeru, nevar uzskatīt par viena veida pabalstiem. Šajā lietā HK Beļģijas apgādnieka zaudējuma pensija tika aprēķināta, pamatojoties uz viņa mirušās laulātās profesionālo karjeru, savukārt paša HK Beļģijas un Spānijas vecuma pensijas tika piešķirtas, pamatojoties uz viņa paša profesionālo darbību. Tāpēc šajā gadījumā nav runas par viena veida pabalstiem.
- 19 Ņemot vērā iesniegtos aprēķinus, HK ir tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju, pamatojoties tikai uz Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanas iedarbību. Cits darba ņēmējs, kurš saņem algota darba ņēmēja

Beļģijas vecuma pensiju apmērā, kas līdzvērtīgs HK saņemtās pensijas apmēram, proti, 20 238,83 EUR, Beļģijā nebūtu saņēmis apgādnieka zaudējuma pensiju.

- 20 Tāpēc HK ir izdevīgākā situācijā, jo tiek piemērots Eiropas tiesiskais regulējums.
- 21 Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktā ietvertais noteikums kā tāds nebija iekļauts iepriekšējā Regulā Nr. 1408/71. Konkrētāk, minētās regulas 46.c panta 1. punktā bija paredzēts:

“Ja atšķirīga veida pabalstu vai ienākumu saņemšana ir saistīta ar divu vai vairāku 46. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļā minētu pabalstu samazināšanu, apturēšanu vai atsaukšanu, tad tās summas, kas netiktu izmaksātas, stingri piemērojot attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos noteiktos samazināšanas, apturēšanas vai atsaukšanas noteikumus, daļa ar pabalstu skaitu, kuri pakļauti samazināšanai, apturēšanai vai atsaukšanai”.

- 22 Tādējādi, šķiet, ka ar Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktu ir grozīts noteikums, kas bija formulēts Regulas Nr. 1408/71 46.c panta 1. punktā. Saskaņā ar viena autora viedokli jādala ir nevis tā pabalsta summa, kas neesot sniegta, bet gan pabalsti vai ienākumi, kas ņemti vērā, lai piemērotu noteikumus par pārkļāšanās novēršanu.

Savukārt cits autors uzskata, ka, ja, piemērojot šādus noteikumus, vienlaikus jāsamazina vairāki neatkarīgi pabalsti, tad summa, uz kuru attiecas samazinājums, apturēšana vai atcelšana, jāizdala ar to pabalstu skaitu, uz kuriem attiecas samazinājums, apturēšana vai atcelšana.

- 23 Darba un sociālo lietu tiesa konstatē, ka šajā lietā pastāv Regulas Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktā ietvertās tiesību normas interpretācijas problēma, un uzskata, ka ir nepieciešams uzdot Tiesai divus turpmāk formulētos prejudiciālos jautājumus.

5. Prejudiciālie jautājumi

- 24 Darba un sociālo lietu tiesa uzdod šādus prejudiciālos jautājumus:
- Vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais noteikums, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes pabalsta vai pabalstu vai citu ienākumu summas, kas ņemtas vērā, izdala ar to pabalstu skaitu, uz ko attiecas minētie noteikumi, ir jāinterpretē tādējādi, ka ienākumi kā tādi, kas ņemti vērā, lai piemērotu noteikumu par pārkļāšanās novēršanu, ir jāizdala ar to apgādnieka zaudējuma pensiju skaitu, uz kurām attiecas noteikumi par pārkļāšanās novēršanu?
 - Vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 55. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais noteikums, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes pabalsta vai pabalstu vai citu ienākumu summas, kas ņemtas vērā, izdala ar to pabalstu skaitu, uz ko attiecas

minētie noteikumi, gluži pretēji ir jāinterpretē tādējādi, ka nevis ienākumi kā tādi, kas ņemti vērā, lai piemērotu noteikumu par pārklāšanās novēršanu, bet gan tā ienākumu daļa, kas pārsniedz pārklāšanās griestus, kādus, piemēram, paredz attiecīgā valsts tiesību norma, ir jāizdala ar to apgādnieka zaudējuma pensiju skaitu, uz kurām attiecas noteikumi par pārklāšanās novēršanu?

DARBA VERSIJA